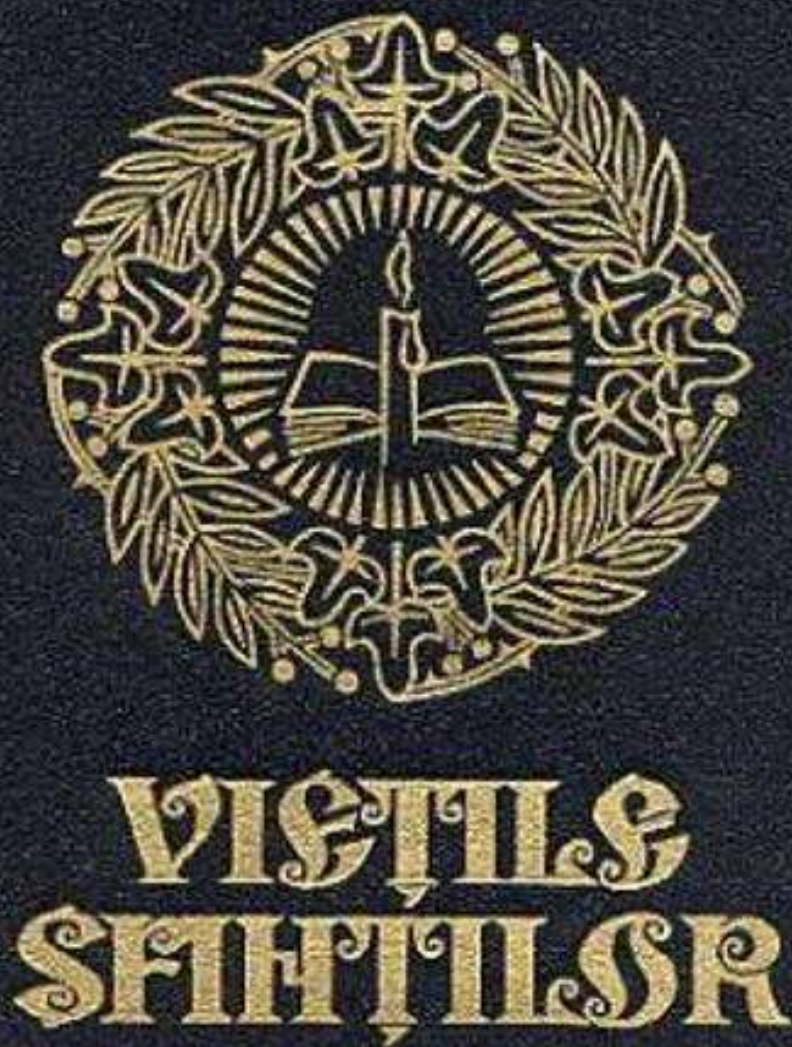

TEZĂUR LITURGIC
24 IANUARIE

**VIATA
SF. CUVIOASE
XENIA
DE LA ROMA**

VIETILE SFINȚILOR-01
ROMAN, 2001

Viața Cuvioasei Maicii noastre Eusebia, care s-a numit și Xenia (24 ianuarie)

(După Metafrast)

Viețile și laudele sfinților se aseamănă cu lumina stelelor; căci precum stelele sînt întărite cu așezarea pe cer și toată partea cea de sub ceruri o luminează, încît acelea care se văd de indieni, nu se ascund nici de sciți, apoi pămîntul și marea le luminează și îndreptează corăbiile ce plutesc, ale cărora nume deși nu le știm, pentru mulțimea lor, totuși de luminoasa lor podoabă ne minunăm; astfel este și cu luminarea sfinților.

Deși sînt închise moaștele lor în morminte, însă puterile lor, în partea cea de sub cer, nefiind împrejur mărginite cu hotarele pămîntești, ne minunăm de viața acelora și de slava cu care preamărește Dumnezeu pe plăcuții Lui, precum a preamărit și pe această plăcută a Sa, Cuvioasa Xenia, a cărei viață minunată, spre luminarea și chipul celor ce voiesc să slujească cu dragoste lui Dumnezeu, prin scrisoare, s-a dat neamului celui mai de pe urmă de către cei vechi, într-acest chip.

A fost în Roma cea veche un bărbat slăvit și vestit, unul din cei mai mari senatori, care era creștin dreptcredincios și avea numai o fiică, pe care o păzea ca pe lumina ochilor, anume Eusebia; acesteia sosindu-i vârsta de nuntă, un boier asemenea cu cinstea de senator, a poftit pe părinții Eusebiei ca să-i dea pe fiica lor spre însoțire fiului său. Părinții sfătuindu-se, au logodit pe Eusebia cu acel tânăr de bun neam, care era asemenea cu cinstea și cu bogăția, și au hotărât ziua în care avea să se săvârșească legiuita nuntă; iar fecioara, fiind plină de dumnezeiasca dragoste, dorea ca Mirelui Celui nestricăcios, Care este mai frumos cu podoabă decât fiii omenești, lui Hristos Domnul, să se facă mireasă, prin veșnica sa feciorie; acea dorire a sa o tănuia înaintea părinților, pentru că știa, că de i-ar fi cunoscut gândul ei, apoi nici c-ar fi voit aceasta să audă, cu totul ar fi oprit-o, cu dragostea amăgind-o, și cu porunca silind-o spre însoțire; de vreme ce având pe aceea singură fiică moștenitoare a tuturor bogățiilor lor, doreau să se mîngîie de a ei însoțire și de fii. Fericita Eusebia avea două roabe credincioase ale ei, care din copilărie crescuseră cu dînsa și care slujeau ei cu toată osîrdia și dragostea. Deci, luîndu-le pe ele deosebi, le-a zis: "Voiesc să vă spun un lucru tănuit, dar mai întîi vă jur pe Domnul Dumnezeu, să nu spuneți nimănui cele ce veți auzi de la mine,

pentru că scopul și dorirea inimii mele voiesc să v-o descopăr; deci, păziți ca nimeni din cei dimprejur să nu știe taina mea, și voi mai bine să vă învoiți cu mine, ca și voi să vă mîntuiți sufletele voastre și să ajutați ticăloșiei mele".

Iar roabele i-au zis: "Toate cîte vei porunci nouă, stăpîna noastră, le vom face, mai ales că și sufletelor noastre are să le fie de folos înțelegerea ta; deci, gata sîntem, ca mai bine să murim pentru tine, decît să spunem cuiva ceva, despre cele ce ai să ne grăiești". Iar fecioara le-a zis: "Știți că părinții mei vor să mă mărite, iar mie nici prin minte nu mi-a venit cîndva să cuget aceea, adică să mă gîndesc la nuntă, și foarte greu îmi este lucrul acesta pe care părinții mei s-au sfătuit să-l facă; pentru că este viața aceasta numai umbră, fum și vis. Deci să mă ascultați pe mine, să luăm de obște viață curată, și de va fi voia Domnului cu scopul meu, și voi de vă veți uni cu sfatul meu și veți păzi cele ce vă spun, apoi ce se va cădea nouă să facem, vom chibzui; dar să mă credeți că de ar ști despre aceasta părinții mei și ar voi ca cu sila să mă îndemne la nuntă, apoi chiar de m-ar da focului, sabiei sau fiarelor, nicidecum nu vor putea să mă întoarcă de la scopul meu, ajutîndu-mi Dumnezeu".

Auzind acestea, amîndouă roabele au zis: "Voia Domnului să fie, căci și noi ne învoim cu scopul tău; și mai bine dorim ca și tine, stăpîna noastră, să murim cu tine decît să te vădim". Unele ca acestea auzind fericita Eusebia de la slujnicele sale, a preamărit pe Dumnezeu; și avînd cele trei fecioare dragoste întocmai către Hristos, gîndeau în toate zilele cum ar face, ca dorirea lor să poată ajunge într-o săvîrșire; deci se rugau lui Dumnezeu să le dea sfat bun.

Iar din ziua aceea în care s-a dat pe sine întru dragostea Domnului, Eusebia sfătuindu-se la viață curată pe ascuns de părinți, prin mijlocirea celor două roabe ale sale, împărțea la cei ce aveau trebuință, aurul, argintul și toate lucrurile cele ce erau de preț. Încă au mai împărțit acele roabe și simbriile lor pe care le aveau, pregătindu-se pentru sărăcie, pentru dragostea lui Hristos; apropiindu-se ziua nunții, fericita Eusebia sfătuindu-se cu roabele sale, și-a schimbat noaptea îmbrăcămintea din chipul cel femeiesc în cel bărbătesc și luînd niște aur pentru trebuință, a ieșit din casă, neștiind nimeni, întîmplîndu-se ușile deschise.

Și însemnîndu-se cu semnul Crucii, a zis către Hristos Dumnezeu: "Tu fii cu noi, Fiul lui Dumnezeu, și arată-ne calea în care vom merge, căci pentru dragostea Ta lăsăm casa și pe toate din

ea, și voim mai bine să ne înstrăinăm și în necazuri să viețuim, pe Tine dorindu-Te și pe Tine căutându-Te". Astfel ieșind din casă, s-a rugat cu lacrimi, plângând și bucurându-se; apoi Sfânta Eusebia zicea pe cale către roabele sale: "Voi de acum să-mi fiți surori și eu mai vîrtos voi sluji vouă în toate zilele vieții mele, dar, o! stăpînele mele, să defăimăm toate pentru Dumnezeu, și să nu căutăm nimic pe pămînt, decît numai să mîntuim sufletele noastre; să fugim de grijile cele deșarte ale vieții și vătămătoare de suflet, și să credem Domnului, care a zis: *Toți cei ce-și vor lăsa pentru numele Meu, tată, mamă, casă, sau țarini, vor lua înșutit și vor moșteni viața cea veșnică.* Astfel, surorile mele, să ne mîntuim sufletele noastre".

Despre acestea grăind sfînta către dînsese, s-au dus la mare și găsind o corabie care avea să plece spre hotarele Alexandriei, au dat chiria și s-au așezat într-însa, apoi, fiind și vîntul prielnic, în puține zile au ajuns la Alexandria; iar de acolo plecînd, s-au dus într-o insulă Cos de la Halicarnas, cetatea Cariei, fiind departe la cincisprezece mii de pași; căci alergau pretutindeni, voind să afle un loc necunoscut, ca nu cîndva să fie găsite de părinți. Deci, petrecînd în aceea insulă mai fără frică, și-au schimbat chipul cel bărbătesc în femeiesc și găsind o casă

mică într-un loc deosebit, viețuiau acolo, mulțumind lui Dumnezeu, Căruia se rugau de-a pururea să le trimită un om duhovnicesc, care ar putea să le îmbrace în rînduiala monahicească și să aibă grijă de sufletele lor.

Sfînta Eusebia sfătuia pe prietenele sale, zicîndu-le: "Mă rog vouă, surorile mele, pentru Domnul să păzim taina noastră, adică să nu spunem nimănui patria noastră și scopul pentru care am plecat din casa părintească, și care îmi este numele meu, ca nu cumva, după nume și după patria mea, de unde am plecat, cercetînd părinții mei să afle. Deci, vă jur pe Dumnezeu, ca toate acelea să le păziți pînă la sfîrșitul vieții mele și să nu spuneți nimănui nimic despre cele ce s-au făcut și se vor face de noi. Și de va întreba cineva de numele meu, să spuneți că mă numesc Xenia, care se tâlcuiește "străină"; că acum, precum mă vedeți, mă înstrăinez, lăsîndu-mi casa și părinții, pentru Dumnezeu; și de acum înainte, nici voi să nu mă mai numiți Eusebia, ci Xenia, deoarece nu am aici cetate stătătoare, ci înstrăinîndu-mă cu voi împreună, în viața aceasta, caut pe cea viitoare".

Sfînta zicînd acestea către roabele sale, ele au făgăduit să păzească toate cele poruncite lor, și de atunci sfînta, mireasa lui Hristos, era numită Xenia, în loc de Eusebia. Odată plecîndu-și

genunchii împreună cu surorile, au început a plînge și a grăi: "Dumnezeule, fă cu noi, străinele și săracele, mila Ta cea mare, precum ai făcut cu toți sfinții Tăi, și ne trimite, Stăpîne, un om plăcut Ție, prin care am putea să ne mîntuim și noi, smeritele".

Pe cînd se rugau astfel, Sfînta Xenia cu surorile, ieșind din casa în care locuiau, văzură un bătrîn cînstit, cărunt la păr, venind de la țarm, îmbrăcat monahicește, a cărui față era ca un înger, și alergînd la dînsul sfînta fecioară a căzut la picioarele lui, plîngînd și zicînd: "Omule al lui Dumnezeu, să nu treci cu vederea cele înstrăinate în țara îndepărtată, să nu te întorci de către nevoiașele cele sărace, nici să te îngreșezi de rugămintele păcătoaselor; ci te aseamănă Sfîntului Apostol Pavel și ne fii nouă povățuitor și învățător, precum acela a fost Sfintei Tecla; adu-ți aminte de răsplătirea dreptilor, gătită de la Dumnezeu, și mă mîntuiește împreună cu aceste două surori".

Auzind acestea slujitorul lui Dumnezeu, s-a pornit pe lacrimi și a zis către dînsa: "Ce voiești să vă fac?" Ea a răspuns: "Să ne fii părinte și învățător după Dumnezeu și să ne arăți unde am putea să ne mîntuim; pentru că sîntem străine și nu știm unde să ne ducem, că ne rușinăm a ne arăta la oameni". Iar el a zis către dînsele: "De unde sînteți

și care este pricina, de sînteți așa singure?" Sfînta răspunse: "Sîntem din țara îndepărtată, robule al lui Hristos, și ne-am sfătuit ca să plecăm împreună din patria noastră și să venim în aceste locuri; apoi ne-am rugat lui Dumnezeu, ziua și noaptea, să ne trimită un om, prin care am putea să ne mîntuim și acum Dumnezeu ne-a arătat pe cuvioșia ta, care poți să miluiești neputințele noastre".

Sfîntul bătrîn a grăit: "Credeti-mă surorilor, că și eu sînt străin aici, precum mă vedeți, vin de la Sfintele Locuri, unde m-am închinat, și mă întorc în patria mea". Roaba lui Hristos îi zicea: "Din ce parte ești, cuvioșia ta, stăpînul meu?" El a răspuns: "Eu sînt din părțile Cariei, din cetatea Milasa". Mireasa lui Hristos i-a zis iarăși: "Rogumă sfinției tale, să ne spui vrednicia ta, că mi se pare că ești episcop?" Bătrînul zise către dînsa: "Iartă-mă soră, sînt un om păcătos și nevrednic de chipul monahicesc, dar cu mila lui Dumnezeu sînt prezbiter și egumen al unei mici adunări de frați, în mînăstirea Sfîntului și preaslăvitului Apostol Andrei, iar numele meu este Pavel".

Auzind acestea roaba lui Hristos, a lăudat pe Dumnezeu, zicînd: "Slavă Ție, Dumnezeule, că m-ai ascultat pe mine săraca și mi-ai trimis om, să mă mîntuiască, împreună cu aceste două surori, precum ai trimis Sfintei Tecla pe Sfîntul Pavel."

Apoi a zis către bătrîn: "Rogu-mă ție, robule al lui Dumnezeu, să nu ne treci cu vederea pe noi străinele, ci fii părintele nostru după Dumnezeu". Grăit-a lor fericitul Pavel: "V-am spus că și eu sînt străin și nu știu ce bine să vă fac aici, dar de voiți să mergeți în cetate, apoi nădăjduiesc că Domnul va face milă cu voi și mă voi îngriji de voi după puterea mea". Fecioarele căzînd la bătrîn, cu lacrimi au zis: "Așa, robul lui Dumnezeu, ia-ne cu tine și vom merge oriunde ne vei porunci, numai să faci milă cu noi străinele și să ne fii povățuitor spre viața cea veșnică".

Luînd cu sine robul lui Dumnezeu pe acele sfînte fecioare, au venit în cetatea Milasa, și au găsit acolo niște case la loc liniștit și aproape de biserică, pe care Sfînta fecioară Xenia, cumpărîndu-le cu aurul ce luase de acasă, a zidit o biserică nu mare, în numele Sfîntului și marelui Mucenic Ștefan, și în scurtă vreme a așezat și o mîănăstire mică de fecioare, făcîndu-le mirese ale lui Hristos.

Acolo se îngrijea de dînsele Sfîntul Pavel egumenul, de ale cărui mîini a fost tunsă Xenia, împreună cu amîndouă roabele sale, în rînduiala monahicească. Și nimeni n-a cunoscut, pînă la sfîrșitul ei, de unde era acea fecioară, nici pentru care pricină a plecat din patria sa, și care este adevăratul ei

nume, pentru că se numea Xenia, adică străină. Iar Cuviosul Pavel spunea celor ce-l întrebau despre acele fecioare: le-am luat din insula Cos și le-am adus aici. Deci, toți le socoteau că sînt de acolo, de aceea și mînăstirea se numea "Cos", după numele insulei aceleia.

Dar nu după multă vreme a adormit întru Domnul, Chiril, episcopul acelei cetăți și a fost ales la pe scaun în locul lui, Cuviosul Pavel, egumenul mînăstirii Sfîntul Andrei. Acela primind vrednicia de episcop, și mergînd în mînăstirea de fecioare a sfințit pe Xenia diaconiță, ca pe una ce era cu adevărat vrednică de aceasta. Căci în trup fiind, avea viață îngerească, și cu toate că era crescută întru multe dulceți și desfătări, fiind fiică de senator, însă la atît de aspră viață s-a deprins, încît pe o cale nouă, neobișnuită, se vedea că se suie spre pustniceasca desăvîrșire.

De înfrînarea ei se temeau diavolii și de postul și nevoința ei biruindu-se, nu îndrăzneau nici a se apropia de dînsa: pentru că mînca uneori a doua zi, alteori a treia zi, iar de multe ori și toată săptămîna petrecea fără hrană. Și cînd era să primească hrană, nici verdețuri nu mînca, nici linte, nici vin, nici untdelemn, nici poame de grădină, nici orice alte mîncări de cele bune, afară numai de puțină pîine, udată cu lacrimile sale. Și

luînd din cădelniță cenușă, își presăra pîinea sa; aceasta o făcea în tot timpul vieții sale, împlinind cuvîntul prorocesc: *Cenușă cu pîine am mîncat și băutura mea cu plîngere am amestecat*. Și se sîrguia în tot timpul ca să-și tăinuiască înfrînarea aceasta chiar de surorile sale; numai acele două roabe ale ei împreună viețuitoare o priveau în taină ce face, și singure urmau vieții ei celei îmbunătățite.

Atîta rîvnă era într-însa, încît de cu seară, pînă în timpul cîntării Utreniei, sta toată noaptea, ridicîndu-și mîinile în sus, rugîndu-se, și așa în toate serile era văzută de surori în taină, iar uneori plecîndu-și genunchii de cu seară, pînă la timpul cîntării Utreniei, și pînă dimineața se ruga, cu multe lacrimi, și astfel întotdeauna slujea Domnului, iar aceasta o făcea cu smerenie, încît mai jos decît toți se socotea pe dînsa. Dar cine va putea spune celelalte fapte bune ale ei? Ce fel de cuvinte vor fi de ajuns, să spună toate isprăvile ei? Ce vom zice de blîndețea ei? Pentru că nu a fost văzută mîniindu-se cîndva, nici a întinat viața ei vreo deșartă slavă și îngămfare. Fața ei era smerită, cu mintea înțeleaptă, căutătura neîmpodobită, trupul chinuit cu pustniceștile osteneli și inima ei pașnică, nici o tulburare avînd.

Apoi ce bunătați nu erau într-însa? Priveghere de-a pururea, înfrînare mare, smerenie nespusă și dragoste nemăsurată; pe cei din nevoi ajuta, cu cei ce pătimeau, împreună pătimea, spre păcătoși se milostivea, iar pe cei rătăciți îi povățuia la calea pocăinței. Despre hainele ei nici nu se poate grăi, pentru că purta niște zdrențe și chiar de aceea se socotea pe dînsa că este nevrednică. Și toată viața ei era într-o umilință și într-o vărsare de lacrimi celor neîncetate; și mai degrabă puteai să vezi izvoarele apelor în vreme de arșiță secînd, decît ochii ei încetînd de lacrimi, care, de-a pururea, spre iubitul mirele său Hristos izvorau ca pîraie de lacrimi; dorind ca să-L vadă pe El față către față și cu David grăia: *Cînd voi veni și mă voi arăta feței lui Dumnezeu, feței preadulcelui Mirelui meu, făcutu-s-au lacrimile mele pîine ziua și noaptea.*

Iar cînd s-a apropiat fericitei Xenia, pururea pomenită și nevinovată mireasă a lui Hristos, vremea ducerii ei din vremelnica viață, a sosit pomenirea Sfîntului Efrem, care a fost altădată în cetatea aceea episcop; și a mers fericitul episcop Pavel cu tot clerul său în satul care se numește Levchin, pentru că acolo era biserica Sfîntului episcop Efrem, și într-însa erau cinstitele lui moaște.

În acest timp Cuvioasa Xenia, chemînd pe toate surorile sale în biserica mînăstirii, a început a grăi către dînsele: "Stăpînele mele și surori, știu cîtă dragoste mi-ați arătat, cum ați suferit și mi-ați ajutat mie, străineii; și acum mă rog vouă, să arătați dragostea voastră și să mă pomeniți pe mine săraca, păcătoasa și străina, întru rugăciunile voastre, milostiv făcînd mie pe Dumnezeu, ca să nu mă împiedice păcatele mele, ci cu rugăciunile voastre să trec la Hristosul meu, că iată acum sfîrșitul meu s-a apropiat și în durere îmi este sufletul și în necaz foarte; căci nepregătită am să ies din trupul meu. Iar părintelui nostru, episcopul Pavel, nefiind aici, voiesc să-i spuneți în locul meu cînd va veni, că așa a zis săraca Xenia: "Pentru Dumnezeu, cinstite părinte, pomenește străinătatea mea; că tu m-ai povățuit și m-ai adus în viața aceasta; deci roagă-te pentru mine, ca să nu mă rușineze Domnul întru a mea nădejde".

Acestea auzindu-le toate surorile, au început a plînge și a zice: "Stăpîna noastră și povățuitoarea sufletelor noastre, cum ne lași pe noi în sărăcie și în nevoi? Cine ne va povățui de acum pe calea vieții? Cine ne va învăța sau cine se va mai ruga pentru lenevirea noastră? Nu, stăpînă, într-o vreme ca aceasta să nu ne lași pe noi; adu-ți aminte că tu singură ne-ai adunat pe noi în această ogradă a ta, îngrijește-te de sufletele

noastre, stăpînă, și te roagă lui Dumnezeu, ca să-ți prelungească viața încă o bucată de vreme pentru noi săracele, ca să ne povățuiești la mîntuire".

Apoi au început și cele două roabe a cădea la picioarele ei și cu amar a zice: "Ne lași acum pe noi, stăpîna noastră, fără noi te duci de aici? Dar, ce vom face noi? Ce vom lucra într-o țară străină noi, nemernicele? O! vai de noi săracele, nevoiașele și străinele, că n-am avut grijă de noi și pentru aceasta vrei să ne lași pe noi singure, doamna noastră? Adu-ți aminte de necazurile pe care le-am îndurat cu tine, adu-ți aminte de străinătatea noastră și a ta, întru care părătașe ți-am fost ție; adu-ți aminte că întru toate cu osîrdie ți-am slujit, adu-ți aminte și te roagă lui Dumnezeu pentru noi, ca să ne ia și pe noi cu tine, stăpîna noastră".

Deci, făcîndu-se multă tînguire, a început și însăși Cuvioasa Xenia, plîngînd a zice: "Știți, surorile mele, că mai înainte de timp striga Apostolul Petru, zicînd: *Nu va zăbovi Domnul nostru făgăduința, precum unii o socotesc zăbovire; ci îndelung rabdă spre noi, nevrînd ca să piară cineva, ca toți să vină la pocăință. Și va veni ziua Domnului ca un fur!* Deci, acestea știindu-le, surorile mele, să nu ne lenevim într-această puțină vreme, ci să ne trezim, să aprindem candelile noastre, să luăm untdelemn în vasele noastre, să ne pregătim a ieși

întru întâmpinarea Mirelui, de vreme ce nu știm în ce ceas ne va chema pe noi Domnul, că iată secerișul a sosit și lucrătorii sînt gata și numai porunca Stăpînului o așteaptă".

Aceasta grăindu-le sfînta, și toate plîngînd și căzînd la picioarele ei, cuvioasa ridicîndu-și mîinile ei spre cer, cu multe lacrimi s-a rugat, zicînd așa: "Dumnezeule, cel ce ai acoperit pînă astăzi străinătatea mea, ascultă-mă pe mine sāraca și păcătoasa roaba Ta, fii milostiv roabelor Tale acestea, surorile mele, ferește-le și păzește-le de toate meșteșugurile diavolești, spre slava și lauda sfîntului Tău nume. Rogu-mă Ție, Dumnezeul meu, adu-Ți aminte de aceste două surori ale mele, care împreună cu mine s-au înstrăinat pentru dragostea Ta și precum în această viață vremelnică nu s-au despărțit de mine, așa și întru Împărăția Ta, nu ne despărți pe noi, ci împreună ne învrednicește în cămara Ta".

Astfel rugîndu-se, a poftit pe toate surorile să iasă o vreme, și s-o lase pe ea singură să se liniștească puțin. Deci, ieșind toate din biserică, s-a închis singură ea, iar cele două roabe ale ei stînd înaintea ușii, priveau înăuntru pe ascuns și o vedeau cum plecîndu-și la pămînt genunchii săi, se ruga; apoi în chipul Crucii, cu fața la pămînt, a făcut rugăciune, și stînd ea astfel multă vreme, îndată a

strălucit o lumină în biserică, ca un fulger la vedere, și bună mireasmă a început a ieși din biserică, iar ele intrînd degrabă înăuntru și voind să o ridice de la pămînt, au aflat-o adormită întru Domnul, în 24 zile ale lunii ianuarie, într-o zi de sîmbătă, și în ceasul al șaselea din zi.

Apoi, ieșind cele două surori plîngînd, au chemat pe altele, zicînd: "Maicile și surorile noastre, veniți să ne tînguim pentru sărăcia cea de obște; veniți să plîngem de căderea cea prin moarte a stîlpului nostru, ne-am lipsit de cinstita maica noastră și am rămas singure; Sfînta Xenia, maica noastră, a murit".

Intrînd toate în biserică, au văzut-o că se mutase din cele de aici, și făcură plîngere și tînguire foarte mare. Iar iubitorul de oameni Dumnezeu, vrînd să arate tuturor ce fel de comoară ascunsă era pe pămînt, a arătat un semn mare și prealuminat pe cer, pentru că în ceasul acela în care Cuvioasa Xenia și-a dat cuviosul său suflet în mîinile Domnului, pe la amiază, văzduhul fiind înseninat și curat, s-a arătat pe cer, deasupra mînăstirii celei de fecioare, o cunună de stele foarte luminoasă avînd în mijlocul său o cruce, strălucind mai mult decît soarele; și a fost văzut semnul acela de toți. Iar cetățenii cei din Milasa, împreună cu episcopul lor Pavel, fiind încă în satul Levchin, și văzînd

semnul cel de pe cer, se mirau și întru nepricepere se întrebau ce este aceasta. Iar fericitul episcop Pavel, înțelegînd cu duhul, a zis către toată mulțimea poporului: "Maica Xenia a adormit și pentru dînsa este semnul minunii". Și îndată, sfîrșind Liturghia, s-a întors în cetate cu tot poporul care fusese la praznic și aflară cetățenii, precum le-a spus lor episcopul, pe Sfînta Xenia moartă.

Deci, s-a adunat la mînăstirea de fecioare mare mulțime de bărbați și de femei cu copii, atrași de semnul cel văzut pe cer, și strigau, zicînd: "Slavă Ție, Hristoase Dumnezeu, că mulțime de sfinți Ți-au plăcut Ție în taină! Slavă Ție, Cuvîntul lui Dumnezeu, Cel ce Te-ai întrupat și de bunăvoie Te-ai răstignit pentru noi păcătoșii, că ai arătat tuturor comoara Ta cea mare, care pînă acum aici era tăinuită! Slavă Ție, Stăpîne, că pe a Ta cetate, Milasa, ai învrednicit-o ca să fie cămară și vistierie a comorii Tale acesteia, care a ținut întru sine pînă acum pe acest mărgăritar prea scump, de mare preț, pe sfînta Ta mireasă, pe care ai luat-o în cămara Ta cea cerească, iar curatul și sfîntul ei trup l-ai lăsat cetății Tale spre pază!".

Astfel, toți plîngînd și privind spre cununa și crucea care se vedeau pe cer, tot poporul cel iubitor de Hristos, dar mai ales partea femeiască,

cuprinzându-se de rîvnă, cu mare glas striga către Sfîntul episcop Pavel: "Să nu ascunzi slava cetății noastre, cuvioase episcop, nici să taci laudele noastre, să nu ascunzi pe mărturisitorul cel arătat nouă de Dumnezeu. Arată făclia cea luminoasă, care pînă acum a fost sub obroc, și în taină a luminat. Arat-o la toți, ca să vadă toți potrivnicii noștri, și să cunoască la ce fel de stăpîn slujim. Să vadă elinii și să se rușineze. Să vadă iudeii taina Crucii și să cunoască că Acela pe care ei L-au răstignit, este Dumnezeu. Să vadă toți cei ce vrăjmășesc asupra Crucii lui Hristos și să se tînguiască. Să vadă cum și după moarte preamărește pe robii Săi, Stăpînul îngerilor, să vadă toți cu ce slavă se încununează de la Dumnezeu Xenia, mireasa Lui, ea, care de oameni se socotea că este străină neștiută și roabă; să vadă toți de ce fel de dar și cinste s-a învrednicit cetatea noastră cea săracă".

Deci, poporul cu episcopul și cu prezbiterii s-au apropiat de cinstitul trup al Sfintei Xenia și punîndu-l pe pat, precum se cade, au aprins multe lumînări și tămîie, iar episcopul împreună cu prezbiterii au luat patul pe umerii lor și cîntînd, s-au dus în mijlocul cetății. Și se mirau toți de minunea cea preaslăvită, ce se făcea, căci, cînd mergeau cu patul pe care era dus trupul sfintei, mergea deasupra patului și cununa cea cu crucea

arătată pe cer; iar cînd au pus patul în mijlocul cetății, a stat și cununa deasupra patului. Și s-au adunat și din satele de prin împrejurimi mulțime de popor fără de număr, văzînd acel semn prea luminat pe cer, și s-a umplut cetatea de adunarea poporului, încît era într-însa mare strîmtoare. Iar fericitul episcop Pavel, cu poporul, tot în noaptea aceea spre duminică, a petrecut-o lîngă sfînta, priveghînd și cîntînd pînă la ziuă. Și multe tămăduiri se făceau de la moaștele ei, pentru că toți, de orice boală erau cuprinși, numai cît se atingeau de patul sfîntei, îndată dobîndeau tămăduire.

Sosind ziua Sfîntei Duminici, au acoperit cu pînze curate cînstitul trup al Cuvioasei Xenia și cîntînd deasupra gropii, au dus-o pînă la locul ce se cheamă Sichinie, care este la intrarea cetății dinspre miazăzi; căci mai înainte de mutarea sa, sfînta a poftit ca acolo să-i pună trupul ei. Și vedea iarăși tot poporul că trupul ei ducîndu-se cu patul, mergea și cununa cea de stele cu crucea cea văzută pe cer, urmînd patului; și iarăși cînd se oprea patul, sta deasupra și cununa aceea. Apoi, făcîndu-se îngroparea, au împărțit oamenii între ei în mici bucăți, pînzele cele subțiri, ce au fost pe cînstitele moaște și le păstrau la dînșii cu credință, spre tămăduirea a diferite boli.

Deci, ungînd episcopul cu mir sfîntul trup al Cuvioasei Xenia, după obicei, l-a pus în mormînt nou, și desăvîrșindu-se cinstita îngropare, îndată cununa de stele care strălucea pe cer s-a făcut nevăzută. Și multe tămăduiri se dădeau de la mormîntul sfintei, tuturor celor ce cu credință se apropiau. Iar nu după multă vreme, a murit și una din roabele Cuvioasei Xenia, apoi după dînsa și cealaltă degrab s-a dus la veșnica viață, și le-au îngropat pe amîndouă la picioarele sfintei lor stăpîne.

Cînd era să moară cea de-a doua, au venit la dînsa toate monahiile, și jurînd-o, o rugau, să le spună toate faptele Cuvioasei Xenia; iar ea văzîndu-se că este acum spre sfîrșit, le-a spus cu de-amănuntul toate cele despre sfînta: din care părinți și de unde a fost și pentru care pricină a fugit de acasă și din patria sa cu amîndouă roabele sale; apoi, cum și-a tăinuit numele ei, pentru că numele ei din naștere era Eusebia, și l-a schimbat în Xenia, de vreme ce se înstrăina pentru dragostea lui Dumnezeu; și toți s-au înștiințat despre viața cea neștiută a miresei lui Hristos, Xenia.

Astfel, această cuvioasă a plăcut lui Dumnezeu, căci, deși de lume era străină, dar cerului era locuitoare. Văzută era în trup, dar s-a asemănat cu îngerii cei fără de trup. S-a dezbrăcat de trup, ca

de o haină și a călcat pe diavolul, ca pe un balaur. A socotit lumea aceasta precum gunoaiele și și-a păzit ca pe o neprețuită comoară fecioria sa neprihănită. S-a logodit cu dragostea lui Hristos, s-a încununat cu credința, și ceea ce a nădăjduit, aceea a cîștigat; iar acum se bucură în cămara Mirelui său Celui fără de moarte. Și cu rugăciunile sale mult ajută credincioșilor, pentru că moartea n-a omorît puterile ei, nici facerile de bine ale ei nu le-a hotărnicit într-un loc; pentru că multe fapte bune a făcut pentru Hristos; de aceea și Hristos ne arată multă milostivire nouă, dacă cerem sfintele rugăciuni ale iubitei Sale mirese.

După moartea ei, trecînd cîtăva vreme, a murit și Cuviosul Pavel episcopul, duhovnicescul părinte al Sfintei Xenia, plăcînd și acela lui Dumnezeu desăvîrșit; căci cu rugăciunile lui se goneau diavolii, și toate boalele se tămăduiau; și a fost îngropat în biserica Sfîntului Apostol Andrei, unde a fost mai înainte egumen, iar sufletul său cel sfînt a stat înaintea lui Dumnezeu, întru slava sfinților. Cu a cărei caldă folosire către Dumnezeu și cu rugăciunile Cuvioasei Eusebia, care s-a numit Xenia, și cu ale amîndurora sfintelor roabelor ei, Domnul să ne învrednicească și pe noi milei Sale, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

